

PODZEMNE VODE - PODTALNICE

Kaj so?

Vode pod površino tal v zasičenem območju in v neposrednem stiku s tlemi ali podtaljem

SVETOVNE ZALOGE VODE

97,5 % slana voda

2,5 % neslana voda:

75 % ledeniki in ledene gore 1,88 %

24 % podtalnica 0,6 %

1 % jezera, reke, zemlja

0,01% 0,01 %

HIDROLOŠKI CIKEL

USODA PADAVIN

- Ostanejo v zemlji kot zemeljska vlaga, eventuelno izhlapijo, alternativno ostanejo shranjene v snegu.
- Tečejo po površini v manjše kanale → reke, jezera. Kot površinske vode izhlapevajo, pronicajo v zemljo - podtalnica, nadaljujejo površinski tok v rekah do morja.
- Infiltrirajo v zemljo, pronicajo do podtalnice - shranjena v poroznih sedimentih in kameninah.

PODTALNICA

Talna voda lahko ašane v teh poroznih plasteh od nekaj dni do mogoče milijone let.

Podtalnica se lahko odstrani:

- z naravnim kapilarnim gibanjem na površino zemlje,
- s porabo rastlin,
- s tokom v površinske reke, jezera ali direktno v morje
- umetno s črpanjem iz vodnjakov ali vrtin.

PODZEMNE VODE - PODTALNICE

- **nenasičena cona** (prezračena cona) - prostori zemeljskih por vsebujejo zrak in vodo - *vadozna voda*
- **nasičena cona** - vse pore so napolnjene z vodo - *podtalnica*

stik med njima

gladina podtalnice

VODONOSNIK - plast kamenin pod površjem tal zadostne poroznosti in prepustnosti, da omogoča znatnejši pretok podzemne vode

- neomejen vodonosnik
- omejen vodonosnik

PRESKRBA Z VODO

Iz dveh glavnih virov vodnega cikla:

➤ površinske vode

➤ podtalnica (čistejša, potrebuje manj obdelave)

➤ povezava med njima

➤ prednosti in slabosti kot vir pitne vode

% PITNE VODE IZ PODTALNIC V EVROPSKIH DRŽAVAH

Danska	98
Avstrija	96
Portugalska	94
Italija	91
Nemčija (Z)	89
Švica	75
Francija	70
Belgija	67
Luksemburg	66
Finska	49
Švedska	49
Grčija	40
Anglija	25
Irska	25
Španija	20
Madžarska	10

SLOVENIJA

podtalnica	}	56,9 %
izviri		40,5 %
površinske vode		2,6 %

97,4 %

SLOVENIJA

Površina: 20.222 km²

Povprečne letne padavine:

800 mm porečje Mure

3000 mm Bohinj

1000 mm Primorska

1500 mm centralna Slovenija

230 m³/s vode na razpolago:

- 90 m³/s iz porečij Drave in Mure
- 140 m³/s iz teritorija Slovenije

Od tega le 50 m³/s direktno (brez čiščenja) za pitno vodo

REZERVE PITNE VODE V SLOVENIJI

Tabela 7-19: Rezerve pitne vode v Sloveniji (l/s)

		I	II	III	SKUPAJ	%
A	Porečje Soče	530	4580	0	5110	10
B	Primorska regija	20	2715	40	2775	5
C1	Gorenjska regija	5055	7686	20	12761	25
C2	Ljubljanska - Sava	4610	7433	20	12063	24
C3	Dolenjska regija	1000	3114	20	4134	8
C4	Savinja - Sotla	830	3746	340	4916	10
D1	Porečje Drave	5352	1102	10	6464	13
D2	Porečje Mure	1382	0	130	1512	3
E	Porečje Kolpe	0	1228	0	1228	2
SLOVENIJA		18779	31604	580	50963	100
I	Medzrnska poroznost					
II	Razpoklinska in kraška poroznost					
III	Kombinirana poroznost v terciarnih sedimentih					

Vir: Inštitut za geologijo, geotehniko in geofiziko

ZAKONODAJA

- **Pravilnik o določitvi vodnih teles podzemnih voda**
UL RS št. 63/2005
- **Uredba o stanju podzemnih voda**
UL RS št. 25/2009
namesto: UREDBA o kakovosti podzemne vode UL RS št 11/2002 in 100/2005
- **Pravilnik o monitoringu podzemnih voda**
UL RS št. 31/2009   namesto UL RS št. 42/2002
- **Pravilnik o obratovalnem monitoringu onesnaževanja podzemne vode** UL RS št. 49/2006
namesto: PRAVILNIK o monitoringu onesnaženosti podzemnih voda z nevarnimi snovmi
UL RS št. 5/2000
- **Odredba o prepovedi in omejitvi prometa oz. uporabe FFS, ki vsebujejo določene aktivne snovi**
UL RS št. 105/2001
- **Odlok o območju vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi fitofarmaceutskih sredstev**
UL RS št. 97/2002

PRESKRBA Z VODO

Iz dveh glavnih virov vodnega cikla:

➤ površinske vode

➤ podtalnica (čistejša, potrebuje manj obdelave)

➤ povezava med njima

➤ prednosti in slabosti kot vir pitne vode

PRESKRBA Z VODO

Voda absorbira naravne in umetne snovi

neprimerna za pitje brez obdelave

Pomembnejše kategorije nezaželenih snovi v pitni vodi

- Barva (razt. org. snovi šotnate zemlje, soli Fe in Mn)
- Suspendirane snovi (droben anorganski in rastlinski material)
- Motnost (suspenzije finih delcev, bakterije, zračni mehurčki)
- Patogeni (bakterije, virusi, protozoa)
- Trdota
- Okus in vonj (odp. vode, Fe, Mn, Al, pomanjkanje O₂, alge)
- Škodljive kemikalije

PITNE VODE

Kakšna mora biti pitna voda po čiščenju:

- Okusna
- Varna
- Bistra
- Brez barve in vonja
- Primerno mehka
- Nekorozivna
- Z nizko vsebnostjo org. snovi

ZAKONODAJA

- ***Uredba o kakovosti površinskih voda, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo***
UL RS št. 125/2000, 4/2001
- ***Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinskih voda, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo***
UL RS št. 40/2001
- ***Uredba o standardih kakovosti podzemne vode***
UL RS št. 100/2005
- ***Pravilnik o imisijskem monitoringu podzemne vode***
UL RS št. 42/2002
- ***Pravilnik o obratovalnem monitoringu onesnaževanja podzemne vode***
UL RS št. 49/2006
- ***PRAVILNIK o pitni vodi***
UL RS 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006
- ***Pravilnik o oskrbi s pitno vodo***   UL RS 35/2006

PRIPRAVA PITNE VODE

Glavni procesi priprave pitne vode

➤ grobo sito

➤ fino sito

odzem iz površinskih vod

odzem iz podtalnic

➤ aeracija - prezračevanje

➤ koagulacija

➤ flokulacija

➤ bistrenje-usedanje

➤ filtracija

➤ desinfekcija

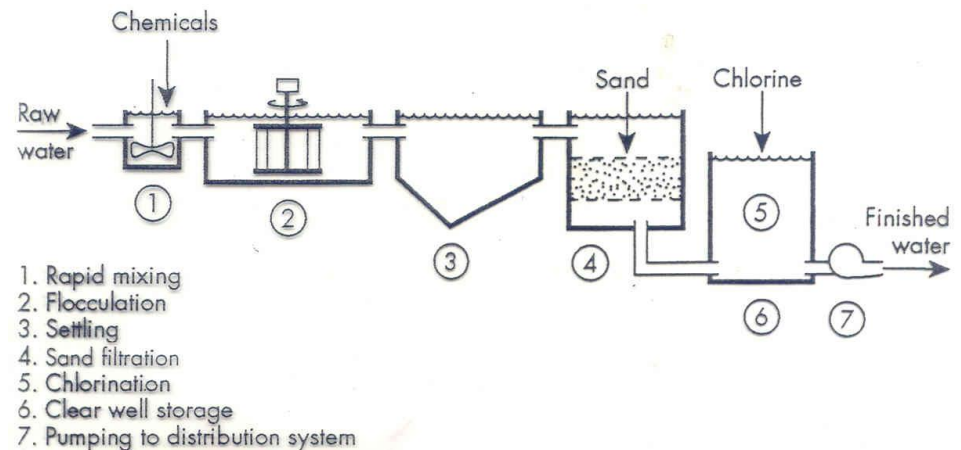

FIGURE 6-1. Movement of water through a water treatment facility

**Hitrost usedanja delcev z gostoto
2,65 g/ml v vodi pri 10°C**

Velikost delca μm	Hitrost usedanja m/h
1000	6×10^2
100	2×10^1
10	3×10^{-1}
1	3×10^{-3}
0.1	1×10^{-5}
0.01	2×10^{-7}

PRIPRAVA PITNE VODE

Odstranjevanje koloidnih delcev z usedanjem zahteva:

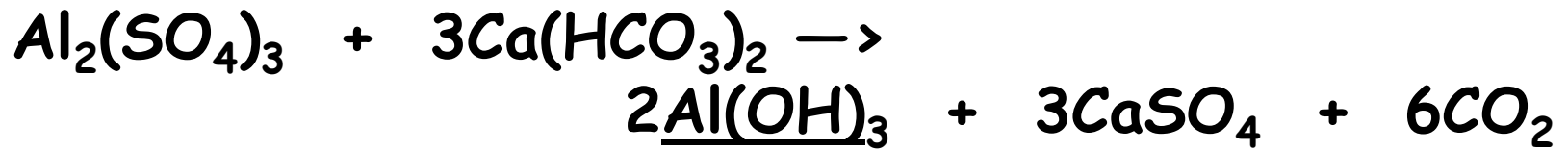
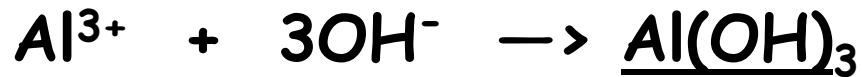
- nevtralizacijo naboja (razelektritev) -
KOAGULACIJA
- nastanek večjih flokul (kosmov) -
FLOKULACIJA

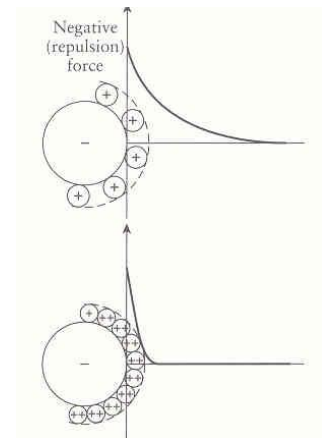
PRIPRAVA PITNE VODE

KOAGULACIJA

kemijski proces destabilizacije koloidnih delcev

Koagulantne kemikalije:

PRIPRAVA PITNE VODE

FLOKULACIJA

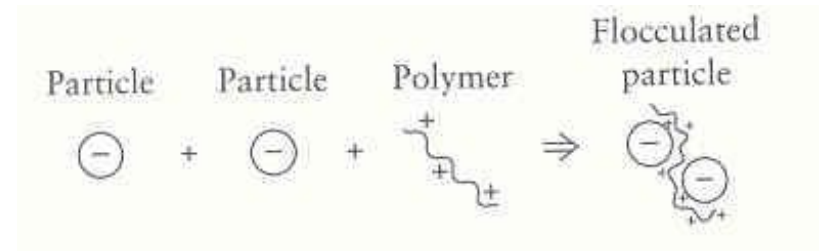
Koagulirane delce (kosme, flokule) povečamo na fizikalen način, z adsorpcijo na dolgo verigo organskega polimera (flokulanta)

FLOKULANTI:

poliakrilamidi

polietilenoksid

poliakrilna kislina

PRIPRAVA PITNE VODE

Usedanje, filtracija

Usedalnik

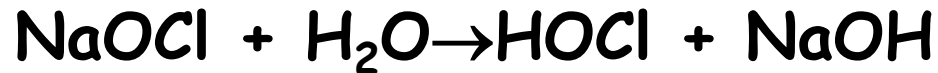
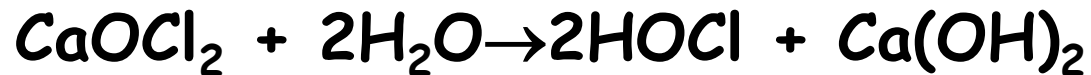
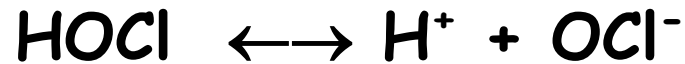
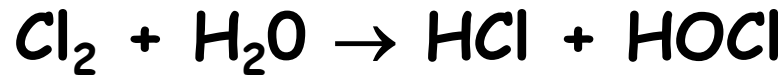
Peščeni filter

Protitočno izpiranje

PRIPRAVA PITNE VODE

Desinfekcija vode

➤ *Klor*

➤ *Klor dioksid ClO_2*

➤ *Ozon*

➤ *UV (250-265 nm)*

➤ *Membranski procesi*